



**Qorti tal-Magistrati (Malta)
Uffiċjal Revizur
Magistrat Dr. Gabriella Vella B.A., LL.D.**

Rikors Nru. 72/24VG

**Michael Piccinino f'ismu personali u fil-kwalità tiegħu ta' Segretarju
Ġenerali tal-Partit Nazzjonalista u għan-nom u in rappreżentanza tal-
Partit Nazzjonalista**

Vs

**Joseph Agius
Il-Kummissjoni Elettorali**

Illum 20 ta' Mejju 2024

L-Uffiċjal Revizur,

Rat ir-Rikors ippreżentat minn Michael Piccinino pro et noe fis-26 ta' April 2024, permezz ta' liema jitlob li l-Uffiċjal Revizur tordna lill-Kummissjoni Elettorali sabiex tikkoreġi r-Registru Elettorali rivedut għall-Elezzjonijiet Ġenerali, ir-Registru Elettorali rivedut għall-Kunsilli Lokali u r-Registru Elettorali rivedut ta' l-Unjoni Ewropea li ġew pubblikati fil-Gazetta tal-Gvern ta' l-20 ta' April 2024, fis-sens illi Joseph Agius, detentur tal-Karta ta' l-Identità bin-Numru 0450562(M), jiġi registrat bħala elettur fil-indirizz fejn huwa effettivament jgħammar;

Rat li b'Digriet datat 30 ta' April 2024, ir-Rikors ippreżentat minn Michael Piccinino pro et noe ġie appuntat għas-smiġh għat-Tlieta 7 ta' Mejju 2024 u ġiet ordnata n-notifika lil Joseph Agius, lill-Kummissjoni Elettorali u lill-persuni indikati fl-istess Rikors;

Rat in-Nota u r-Rikors ippreżentati mir-Rikorrenti pro et noe fit-2 ta' Mejju 2024 u rat id-Digriet datat 2 ta' Mejju 2024;

Rat ir-Rikors ippreżentat minn Dr. Ramona Attard f'isimha proprju u fil-kwalità tagħha ta' President u in rappreżentanza tal-Partit Laburista u d-dokumenti annessi miegħu, ippreżentat fit-2 ta' Mejju 2024, permezz ta' liema talbet li tiġi awtorizzata tintervjeni f'dawn il-proċeduri f'isima proprju u fil-kwalità tagħha ta' President u in rappreżentanza tal-Partit Laburista;

Rat id-Digriet datat 7 ta' Mejju 2024 permezz ta' liema t-talba ta' Dr. Ramona Attard pro et noe ġiet milqugħa;

Rat illi l-imsemmi Digriet tas-7 ta' Mejju 2024 gie revokat mill-Qorti ta' l-Appell b'deciżjoni pronunċjata fil-15 ta' Mejju 2024;

Rat illi waqt is-seduta tas-7 ta' Mejju 2024, Dr. Ramona Attard pro et noe talbet għar-rikuża tal-Maġistrat sedenti;

Rat id-Digriet datat 7 ta' Mejju 2024 permezz ta' liema t-talba ta' Dr. Ramona Attard pro et noe għar-rikuża tal-Maġistrat sedenti giet miċhuda;

Semgħet ix-xhieda tar-Rikorrent, ta' Savio Borg, in rappreżentanza tal-Kummissjoni Elettorali, ta' l-Inġinier Ryan Callus, ta' Reuben Bonnici, in rappreżentanza ta' l-Automated Revenue Management Services Limited, ta' Carmen Scerri Lautier, in rappreżentanza tal-Maltapost, ta' Amanda Vella, in rappreżentanza tal-Water Services Corporation, tal-Prokuratur Legali Christina Caruana Aquilina, in rappreżentanza ta' Enemalta p.l.c., ta' Joseph Rivans, in rappreżentanza ta' l-Aġenzija Identità Malta, ta' Andrew Xuereb, in rappreżentanza ta' l-Awtorità tad-Djar, u ta' Joseph Agius, ilkoll mogħtija waqt is-seduta tas-7 ta' Mejju 2024, u rat id-dokumenti esebiti mir-Rikorrent markati Dok. "MP" u Dok. "MP1", id-dokumenti esebiti minn Savio Borg markati Dok. "SB1" sa' Dok. "SB6", id-dokumenti esebiti minn Reuben Bonnici markati Dok. "RB1" sa' Dok. "RB6" u d-dokumenti esebiti minn Joseph Rivans markati Dok. "JR1" sa' Dok. "JR6";

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Ikkunsidrat:

Bil-proċeduri odjerni r-Rikorrent pro et noe jitlob li l-Uffiċjal Revizur tordna lill-Kummissjoni Elettorali sabiex tikkoreġi r-Registru Elettorali rivedut għall-Elezzjonijiet Ġenerali, ir-Registru Elettorali rivedut għall-Kunsilli Lokali u r-Registru Elettorali rivedut ta' l-Unjoni Ewropea li ġew pubblikati fil-Gazetta tal-Gvern ta' l-20 ta' April 2024, fis-sens illi Joseph Agius, detentur tal-Karta ta' l-Identità bin-Numru 0450562(M), jiġi registrat bħala elettur fil-indirizz fejn huwa effettivament jgħammar.

Ir-Rikorrent pro et noe jibbaża t-talba tiegħu fuq il-premessa li għalkemm l-imsemmi Joseph Agius jinsab registrat fl-imsemmija Registri fl-indirizz Binja Silvio Parnis, Fl 143, Triq Dun Manwel Zammit, Sigġiewi, in verità huwa jgħammar fl-indirizz Don Bosco, Fl 4, Triq Ta' Barda, Marsalforn, Zebbuġ, Ghawdex.

Qabel ma tidhol fil-mertu tat-talba tar-Rikorrent pro et noe, l-Uffiċjal Revizur tħoss li għandha tittratta l-posizzjoni tar-Rikorrent qua Segretarju Generali tal-Partit Nazzjonalista u għan-nom u in rappreżentanza tal-Partit Nazzjonalista u l-jedd ta' l-imsemmi Partit Politiku li jressaq it-talba odjerna.

L-Artikolu 40(1) tal-Kap.354 tal-Liġijiet ta' Malta, fuq liema huma msejsa l-proċeduri odjerni, jipprovdi li: *kull elettur registrat li jgħid li xi persuna oħra li isimha jidher fir-Registru Elettorali jew ma għandhiex jedd li tkun registrata bħala elettur, jew, li l-isem, l-indirizz, jew partikolaritajiet oħra relattivi tagħha ma humiex murija b'mod korrett fir-Registru Elettorali skond id-disposizzjonijiet ta' dan l-Att, ikollu dritt ta' appell lill-Uffiċjal Revizur mhux aktar tard minn wieħed u għoxrin jum wara l-pubblikazzjoni tar-Registru Elettorali jew sabiex jinqata' barra isem dak l-elettur mir-Registru Elettorali jew sabiex ismu, l-indirizz jew partikolaritajiet oħra tiegħu jidhru b'mod korrett.*

Minn dan il-provvediment tal-Liġi johroġ ċar li l-jedd għall-azzjoni odjerna jispetta lil **kull elettur**, iżda imkien ma jissemma Partit Politiku. Jiġi osservat ukoll li fid-deċiżjoni Tagħha tal-15 ta' Mejju 2024 dwar it-talba għar-revoka tad-Digriet ta' l-Uffiċjal Revizur tas-7 ta' Mejju 2024, il-Qorti ta' l-Appell osservat illi: *Din il-Qorti m'għandhiex lanqas l-iċken dubju li partit politiku huwa protagonist ewlieni fi proċess elettoral, b'dana għalhekk li huwa għandu mhux biss l-interess iżda anke kull jedd li jiġi miżmum infurmat b'dak kollu li għandu x'jaqsam mal-elezzjoni, inkluż dwar kull bdil li jseħħ fir-registru elettoral. Biss però mbilli partit politiku għandu kull jedd li jkun jaf dwar dak kollu li qed jitnizzel fir-registru elettoral, b'daqshekk dan ma jfissirx li huwa għandu jedd li jiġi kkonsultat jew illi jiġi involut fi proċess dwar talba għall-bdil tal-indirizz jew fil-partikolaritajiet ta' kif elettur għandu jidher f'registru elettoral¹. ... Tassew minn kliem l-Artikolu 41(1) jinzel ċar li l-partijiet li għandhom jedd illi jinstemgħu mill-Uffiċjal Revizur huma: (i) l-appellant li jkun qed jitlob il-bdil fir-registru elettoral ; (ii) il-Kummissjoni Elettorali li bil-liġi hija responsabbli miż-zamma tar-registri elettoral; u (iii) il-persuna li kontriha jkun sar l-appell, jekk kemm-il darba l-appell ikun tressaq minn elettur registrat kontra elettur registrat ieħor².*

Fil-footnote għal dak osservat mill-Qorti ta' l-Appell fil-para. 23 (i), speċjalment fir-rigward ta' min huwa appellant li jitlob bdil fir-registru elettoral, Hija osservat li: *l-appellant jista' jkun kemm l-elettur innifsu li ma jkunx qiegħed jaqbel ma' kif huwa stess jkun jinsab registrat (ara Artikoli 36 sa 37 tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali), kif ukoll elettur registrat li jkun qiegħed jikkontesta kif persuna oħra qed tidher fir-registru elettoral (ara Artikolu 40 tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali).*

Osservat ulterjorment illi fuq kollox, *din il-fehma tal-Qorti li partit politiku m'għandux jedd li jieħu sehem fi proċeduri bħal dawn quddiem l-Uffiċjal Revizur tinsab imsahha wkoll mill-Artikolu 13(10) tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali, li jgħid li huma biss l-applikant jew l-appellant, il-Kummissjoni Elettorali u l-elettur involut li għandhom il-jedd li jappellaw mid-deċiżjoni tal-Uffiċjal Revizur quddiem il-Qorti tal-Appell. Dawn huma l-istess tliet persuni li jissemmew fl-Artikolu 41(1) tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali. Għal darb'oħra partiti politiċi ma jissemmewx³. ... L-Uffiċjal Revizur iżda qalet fid-deċiżjoni appellata li l-Partit Laburista għandu l-jedd li jieħu sehem fil-proċeduri dwar il-vot ta' Joseph Agius minhabba dak li jgħidu l-Artikoli 13(9), 14, 28 u 43 tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali. Sinċerament din il-Qorti ma tarax minn fejn johroġ minn dawn l-artikoli, illi partit politiku għandu l-jedd li jipparteċipa fi proċeduri bħal dawk li hemm pendent quddiem l-Uffiċjal Revizur⁴. ... Kif għidna aktar kmieni, partit politiku għandu kull jedd li jinżamm infurmat b'kull tibdil li jsir fir-registru elettoral għaliex partit politiku huwa protagonist ewlieni fl-elezzjoni. Imma dan il-jedd tiegħu li jikseb dan it-tagħrif ma jsarrafx ruħu f'jedd li partit politiku jista' jindaħal fil-proċess tal-korrezzjoni ta' indirizz ta' elettur partikolari. Daqs-kemm elettur m'għandux obbligu li jkellew jew javża minn qabel lill-partiti politiċi sabiex ibiddel l-indirizz tiegħu, daqstant ieħor l-Uffiċjal Revizur jew din il-Qorti tal-Appell f'każ li jkun hemm appell mid-deċiżjoni tal-Uffiċjal Revizur, m'għandhomx b'zonn illi joqogħdu jisimgħu x'għandhom xi jgħidu l-partiti politiċi,*

¹ Para. 20 tad-Deċiżjoni tal-Qorti ta' l-Appell.

² Para. 23 tad-Deċiżjoni tal-Qorti ta' l-Appell.

³ Para. 25 tad-Deċiżjoni tal-Qorti ta' l-Appell.

⁴ Para. 30 u 31 tad-Deċiżjoni tal-Qorti ta' l-Appell.

fkaż li elettur registrat iressaq talba taht l-Artikoli 40 tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali sabiex jiġi korreġut l-indirizz ta' kif jinsab registrat elettur ieħor. B'żieda ma' dan, din il-Qorti ttenni dak li qalet qabel, jiġifieri li l-liġi hija ċara ħafna dwar min għandu l-jedd li jinstema' mill-Uffiċjal Revizur fkaż ta' appell għall-korrezzjoni ta' indirizz ta' elettur. Dawn in-nies huma: (i) l-appellant li jkun qiegħed jitlob li għandha titwettaq il-bidla; (ii) il-Kummissjoni Elettorali li hija responsabbli miż-zamma tar-registru elettorali; u (iii) l-elettur, fil-każ tagħna Joseph Agius, li dwar l-indirizz tiegħu qiegħda tintalab il-korrezzjoni⁵.

L-Uffiċjal Revizur hija tal-fehma li għalkemm dawn l-osservazzjonijiet da parte tal-Qorti ta' l-Appell saru fil-kuntest ta' talba għall-intervent tal-Partit Laburista f'dawn il-proċeduri, hija ma tistax u ma għandhiex tinjora dak osservat mill-istess Qorti dwar il-fatt li Partit Politiku, hu liema hu, ma għandu l-ebda dritt fil-Liġi li jindaħal, u hawn l-Uffiċjal Revizur tifhem li l-Qorti kienet qed tirreferi kemm bhala promotur tal-proċeduri kif ukoll bhala intevenut, fil-proċess tal-korrezzjoni ta' indirizz ta' elettur partikolari.

Fiċ-ċirkostanzi għalhekk huwa evidenti li l-Uffiċjal Revizur ma tistax u ma għandhiex tikkonsidra t-talba avanzata minn Michael Piccinino qua Segretarju Ġenerali tal-Partit Nazzjonalista u għan-nom u in rappreżentanza tal-Partit Nazzjonalista. Li tista' u għandha tagħmel, stante li l-kwalifika tiegħu bhala elettur ma ġietx kontestata u dana lanqas mill-Kummissjoni Elettorali, huwa li tikkonsidra it-talba kif imressqa mir-Rikorrent f'ismu personali.

F'dawn il-proċeduri xehdu rappreżentanti ta' diversi entitajiet illi lkoll xehdu dwar l-istat attwali ta' Binja Silvio Parnis, dwar il-fatt li l-meters ta' l-ilma għadhom ma ġewx installati u li għad ma hemmx konsum ta' servizzi fl-istess binja, inkluż fil-flat bin-numru 143. Andrew Xuereb in rappreżentanza ta' l-Awtorità tad-Djar xehed fid-19 ta' April 2024 intbagħtet *allocation letter* lil Joseph Agius, iżda l-kuntratt ta' lokazzjoni għadu ma ġiex iffirmat. Savio Borg, in rappreżentanza tal-Kummissjoni Elettorali, u Joseph Rivans, in rappreżentanza ta' l-Aġenzija Identità Malta, entrambe xehdu li Joseph Agius biddel l-indirizz fuq il-Karta ta' l-Identità tiegħu għal fuq l-indirizz Binja Silvio Parnis, Fl 143, Triq Dun Manwel Zammit, Siġġiewi.

Mix-xhieda ta' Joseph Agius jirriżulta li minkejja l-bidla ta' l-indirizz fuq il-Karta ta' l-Identità tiegħu huwa kien u għadu (sad-data meta xehed f'dawn il-proċeduri, ossia s-7 ta' Mejju 2024) jirrisjedi fil-fond indikat mir-Rikorrent fir-Rikors promotur ġewwa Ghawdex u mhux fil-flat imsemmi ġewwa s-Siġġiewi.

L-Artikolu 22 tal-Kap.354 tal-Liġijiet ta' Malta jipprovdi li: *Min ikollu l-jedd li jiġi registrat għall-vot għandu jiġi biss registrat fid-distrett u **bl-indirizz li fih huwa soltu jgħammar***⁶: *Izda jekk jiġi ppruvat għas-sodisfazzjon tal-Kummissjoni li persuna ma tkunx registrata fid-distrett u skont l-indirizz li fih huwa soltu jgħammar, il-Kummissjoni ma jkollhiex dritt tħassar ir-registrazzjoni ta' dik il-persuna iżda hija għandha tapplika d-dispożizzjonijiet tal-artikolu 23.*

Is-Subartikoli (1) u (2) ta' l-Artikolu 31 tal-Kap.354 tal-Liġijiet ta' Malta, jipprovdu li: *(1) Ir-Registru Elettorali għandu jintgħamel minn daqstant taqsimiet daqskemm ikun hemm lokalitajiet, taqsimi għal kull lokalità, u kull lokalità għandha terġa' tinqasam*

⁵ Para. 36 u 37 tad-Deciżjoni tal-Qorti ta' l-Appell.

⁶ Enfasi ta' l-Uffiċjal Revizur.

f'daqstant taqsimiet daqskemm il-Kummissjoni tqis li jkun meħtieġ jew konvenjenti. Għall-għanijiet ta' din it-Taqsima tal-Att, il-kelma "lokalità" għandha l-istess tifsir bħalma għandha mogħti lilha fl-Att dwar Gvern Lokali. (2) Kull taqsima tar-Registru Elettorali għandha tintgħamel f'ordni alfabetiku skont l-isem ta' kull triq, u l-eletturi għandhom jidhru skont l-ordni alfabetiku ta' kunjomhom taħt isem it-triq fejn ikunu registrati, u għandhom jidhru magħenb isem kull elettur dak **il-post fejn ikun soltu joqgħod**⁷ u numru ta' dokument ta' identifikazzjoni tiegħu.

L-Artikolu 14(1) tal-Kap. 467 tal-Liġijiet ta' Malta jipprovdi li: (1) Persuna li titlob li tiġi registrata fir-Registru Elettorali ta' l-Unjoni Ewropea għandha tiġi hekk registrata biss u jkollha jedd li tibqa' hekk registrata biss jekk, minbarra li tkun tissodisfa l-ħtigijiet ta' l-artikolu 11, tiddikjara lill-Kummissjoni Elettorali: (a) li tkun residenti f'Malta; (b) xi tkun in-nazzjonalità tagħha; (c) id-data meta tkun bdiet toqgħod f'Malta jew f'xi Stat Membru ieħor; (d) **l-indirizz tagħha f'Malta**⁸; (e) il-lokalità jew kostitwenza fl-Istat Membru ta' nazzjonalità tagħha jew f'xi Stat Membru ieħor, jekk ikun il-każ, li fl-Elenku Elettorali tagħha isimha jkun ġie l-aħħar registrat; (f) li tkun se teżerçuta l-jedd tagħha li tivvota f'Malta biss; (g) li ma tkunx ġiet imcaħħda mid-drift tagħha li tivvota fl-Istat Membru ta' nazzjonalità tagħha; u tippreżenta lill-imsemmija Kummissjoni dokument ta' identità validu.

Dawn il-provvedimenti japplikaw ukoll għall-finijiet ta' Kunsilli Lokali in kwantu l-Artikolu 7 tal-Kap.363 tal-Liġijiet ta' Malta jipprovdi li: Il-persuni li għandhom jedd li jivvotaw f'elezzjoni ta' Kunsilli Lokali huma daww il-persuni li jkunu registrati bħala votanti f'dik it-taqsima tar-Registru Elettorali jew tar-Registru Elettorali tal-Unjoni Ewropea li tirreferi għal-lokalità li għaliha se jkunu eletti kunsillieri lokali.

In fine jiġi osservat li ai termini ta' l-Artikolu 5(2) tal-Kap. 258 tal-Liġijiet ta' Malta: (2) Il-karta tal-identità għandu jkollha ritratt tal-persuna li lilha tkun ġiet maħruġa, liema, fl-opinjoni tal-uffiċjal awtorizzat, ikun verament jixbaħ lil dik il-persuna fil-ħin li ġiet maħruġa l-karta tal-identità u għandu jkun hemm fuqha wkoll id-data li fiha tindika l-bidu tal-validità tagħha u meta tiskadi, u numru ta' identifikazzjoni tad-detentur li jista' jkun jew in-numru tal-att ta' twelid kif mgħoti mir-Registatur Pubbliku jew kull numru ieħor kif jista' jiġi mogħti lilha mill-uffiċjal awtorizzat. Għandu wkoll ikollha l-firma jew kopja tal-firma reċenti tad-detentur, kif ukoll id-dettalji tal-persuna konċernata li ġejjin: (a) isem u kunjom; (b) **l-indirizz tal-post prinċipali ta' residenza f'Malta**⁹; (c) sess; (d) nazzjonalità; (e) post u d-data tat-twelid, u tista' tinkludi daww id-dettalji jew informazzjoni oħra kif l-uffiċjal awtorizzat jidhirlu xierqa: Izda d-dokument jista' jinkludi wkoll isem u, jew kunjom li bihom il-persuna tkun komunement magħrufa, liema isem u, jew kunjom għandhom jiġu indikati bil-kliem "magħruf bħala" skont id-diskrezzjoni tal-uffiċjal awtorizzat. L-inkluzjoni tal-kliem "magħruf bħala" qabel l-isem u, jew il-kunjom għandhom ikunu permessi biss jekk l-uffiċjal awtorizzat ikun sodisfatt li hemm raġunijiet suffiċjenti li jistħoqqilhom li jiġu inkluzi. Id-deċizzjoni tal-uffiċjal awtorizzat għandha tkun ibbażata fuq il-kriterji preskritti.

Minn dawn il-provvedimenti tal-Liġi jorog ċar li r-rekwiżit ta' residenza u ta' indirizz ma humiex ibbażati fuq fejn persuna jista' għandha l-intenzjoni li tmur tgħix u tirisjedi iżda fuq fejn dik l-istess persuna effettivament tgħix u tirisjedi fiż-żmien tal-

⁷ Enfasi ta' l-Uffiċjal Revizur.

⁸ Enfasi ta' l-Uffiċjal Revizur.

⁹ Enfasi ta' l-Uffiċjal Revizur.

pubblikazzjoni tar-Registri Elettorali. Fid-dawl ta' dan ghalhekk u fid-dawl tal-provi prodotti f'dawn il-proċeduri huwa evidenti li r-registrazzjoni ta' Joseph Agius, detentur tal-Karta ta' l-Identità bin-Numru 0450562(M), fl-indirizz Binja Silvio Parnis Fl 143, Triq Dun Manwel Zammit, Siggiewi, ma hijiex korretta u jehtieg li tali registrazzjoni tiġi debitament mibdula u l-indirizz tal-post fejn huwa jgħammar u jikkostitwixxi l-indirizz prinċipali tiegħu jkun indikat bħala Don Bosco, Fl 4, Triq Ta' Barda, Marsalform, Zebbuġ, Ghawdex.

Għal dawn ir-raġunijiet l-Uffiċjal Revizur taqta' u tiddeċiedi billi tilqa' it-talba kif avvanzata mir-Rikorrenti f'ismu personali biss u tordna lill-Kummissjoni Elettorali tikkoreġi r-Registru Elettorali rivedut għall-Elezzjonijiet Ġenerali, ir-Registru Elettorali rivedut għall-Kunsilli Lokali u r-Registru Elettorali rivedut ta' l-Unjoni Ewropea li ġew pubblikati fil-Gazetta tal-Gvern ta' l-20 ta' April 2024, b'dana illi Joseph Agius, detentur tal-Karta ta' l-Identità bin-Numru 0450562(M), ma jibqax registrat fl-indirizz Binja Silvio Parnis, Fl 143, Triq Dun Manwel Zammit, Siggiewi, iżda jiġi registrat fl-indirizz Don Bosco, Fl 4, Triq Ta' Barda, Marsalform, Zebbuġ, Ghawdex.

**MAĠISTRAT
UFFIĊJAL REVIZUR**